

Steen Andreassens prædiken 13. søndag efter trinitatis

Taler

Steen Andreassen
Stiftspræst

Dato

25. august 2024

Sted

Gråbrødre Klosterkirke

Omstændigheder**Prædikentekst:**

Mikas Bog kapitel 6, vers 6-8

Retfærdighed

Vi taler meget om kærlighed i kirken. Måske skulle vi tale mere om retfærdighed. I Bibelen forekommer ordet ”kærlighed” 305 gange, mens ordet ”retfærdighed” forekommer 347 gange.

Når vi taler om kærlighed, handler det oftest om mødet med næsten. Det bliver kun kontroversielt, når vi taler om fjendekærligheden og mødet med den fremmede. Når vi taler om retfærdighed inkluderer det strukturer, magthavere og politik. Det bliver ofte kontroversielt på vores breddegrader, selv om Jesus kunne kritisere sin tids fyrster og stormænd.

Retfærdighed kender ikke til landegrænser. Derfor er der menigheder, der giver asyl til flygtninge, og der er kristne, der kritiserer politikere for at bygge mure mod de stadigt stigende flygtningestrømme, frem for at hjælpe fattige lande på fode.

Som kristne, der beder FaderVOR, tror vi, at Gud er far for alle mennesker, og når Gud er vores allesammens far, er vi hinandens søskende. Det ophæver landegrænser ikke. Og når vi i den femte bøn beder: Giv os i dag VORT daglige brødre, forpligtiger vi os til at dele vores brød – også med de brødre og søstre, der ikke er danske.

Gud er nemlig ikke dansker. Ja, Gud er ikke engang kristen. Gud er større end

de kasser, vi indretter os i og putter Gud ind i. Derfor er det vel ukristeligt (eller nærmest blasfemisk), når man i forrige uge i avisen kunne se et billede fra en feltgudstjeneste, hvor det danske flag under en såkaldt mission bruges som altertavle. Vi tog afstand fra tyskernes tale om ”Gud med os”, og derfor må vi vel også tage afstand, når dannebrog bruges i en kristen gudstjeneste?

Som kristne er vi forpligtede på at bekæmpe uretfærdigheden i verden og også, når det er relevant hos os selv. Eller som biskop Henrik Stubkjær har sagt det i en anden sammenhæng: ”Det er kirkens opgave at protestere, når den menneskelige værdighed trædes under fode i ældreplejen, i vores fængsler eller i mødet med den sårbare unge.

Retfærdighed, kærlighed og bøn

Profeten Mika kobler retfærdigheden og kærligheden sammen: ”Du skal handle retfærdigt, vise trofast kærlighed og årvågent vandre med din Gud.” Hvor svært er det at have retfærdigheden, kærligheden og bønningen som sit livs orienteringspunkter?

Ja, hvordan kan sådan et liv se ud, hvis vi skal være mere konkrete? Den amerikanske præst Brian McLaren har forsøgt at sammenskrive Gudsrigets ”åndelige praksis”, når han læser Jesu ord i Bjergprædikenen:

”Vær fattige i ånden, sørg, vær ydmyg, sult og tørst efter sand retfærdighed, vær barmhjertig, være renhjertet, vær en fredsstifter, vær villig til med glæde at udholde forfølgelse og fornærmelser, fordi du gør det rigtige.

Vær salt og lys i verden – ved at gøre gode gerninger.

Had ikke og sid ikke fast i vrede, men søg i stedet forsoning.

Begær ikke og vær ikke seksuelt utro i dit hjerte.

Sværg ikke, men tal enkelt – ja betyder ja, og nej betyder nej.

Søg ikke hævn, men find kreative og ikkevoldelige måder, hvorpå du kan overvinde den ondskab, du bliver udsat for.

Elsk dine fjender, som Gud gør, og vær gavmild mod alle, som Gud er.

Giv til de fattige, bed og hold fast i det skjulte.

Lad ikke grådighed sløre dit udsyn, men saml skatte i himlen ved at være gavmild.

Nær ikke bekymringer for dine egne daglige behov, men hav tillid til Guds

omsorg, og søg først og fremmest Guds rige.
Døm ikke andre, men arbejd i stedet for først på din egen blindhed.
Gå til Gud med alle dine behov, velvidende at Gud er en omsorgsfuld far.
Gør mod andre, som du vil, at de skal gøre mod dig.
Og lad ikke religiøs snak føre dig på afveje; det, der tæller, er at leve i
overensstemmelse med Jesu undervisning.”

Det er svært at gøre alt dette. Med McLarens liste på køleskabet eller natbordet og hyppig læsning af Bjergprædikenens Jesusord, kan vi måske træne nogle af disse åndelige praksisser?

De bedste pladser

Zebedæussønnernes mor var datidens curlingmor. Hun ønskede, at hendes sønner kunne skyde genvej til de bedste pladser. Hun så ikke de andre disciple, men kun sine egne. Hun var optaget af privilegier fremfor forpligtelser og åndelige praksisser. Hun tænkte ikke på VORT daglige brød, men på SIN families lykkelige fremtid.

Hvem har de bedste pladser på denne klode? Jeg tror, vi vil overraskes over, hvem der hinsidigt får de bedste pladser (hvis der findes pladser i menneskelig forstand?). Som den rige mand blev overrasket – ham, der i Lukasevangeliets klædte sig i purpur og fint linned og hver dag levede i fest og pragt, mens den fattige Lazarus lå ved hans port, fuld af sår, og kun ønskede at spise sig mæt i det, der faldt fra den riges bord (Luk 16,19f). Som denne rige mand havde en af de bedste pladser på sin tid, har vi som danskere måske de bedste pladser i vores tid.

Tjenerens plads

Vores plads er tjenerens. Ham eller hende, der holder sig i baggrunden og gør små ting med stor kærlighed, når det påkræves. Vi skal være tro i det små og daglige og ikke forvente ros eller fortjenstmedaljer af nogen slags.

Det græske ord for tjener er ”diakonos”. En diakon er en tjener. Det gamle ord for lærer, en ”degn”, er også afledt af diakon. ”Diakoni” er det kirkelige ord for kirkens omsorgstjeneste.

Tjeneren er én der løber

Den tyske benediktinermunk Anselm Grün har gjort opmærksom på, at ordet ”tjener” egentlig betyder ”én, der løber”. Tjeneren løber for en overordnet til en anden med en besked. I tidens løb har ordet fået en negativ klang, nemlig en der skal underkaste sig sin herre og gøre sig lille. Men tjeneren som løber er aktiv. Løberen forbinder to mennesker med hinanden. Løberen hjælper dem med at kommunikere. Løberen formidler forståelse og fællesskab.

Diakoni

Diakoni er aktivt og handler ofte om at formidle forståelse og fællesskab. I diakonien udfordres dels vores evne til at sætte os i den andens sted og dels vores vilje til at handle. Empatien kræver fantasi, og det som en har kaldt ”seende lydighed” versus ”blind lydighed”. I mødet med et andet menneske kan vi ikke sætte autopiloten på. Vi må hver gang se det andet menneske og med vores empati og fantasi afgøre, hvordan vi skal agere og reagere i den konkrete situation. Det er Kristi ansigtstræk, der møder os i den nødlidende næste, og hvorvidt vi bekender os til Kristus eller fornægter ham, afgøres af, hvorvidt vi går næsten i møde eller om vi går uden om ham eller hende.

Diakoni opstår, hver gang et menneske sætter sig i et nødlidende menneskes sted. Kirken har som nævnt givet asyl til flygtninge, fordi kristne kunne sætte sig ind i, hvor ubehageligt det må være at være på flugt fra sit hjemland.

Kirken har oprettet skoler, fordi lærdom fremmer mulighederne for at få brød på bordet.

Kirken har oprettet hospitaler og hospicer, fordi det er uudholdeligt at være syg, og fordi det er unødvendigt, hvis der er lægedom eller lindring at få.

Kirken har oprettet fattiggårde, børnehaver, forsorgshjem, sømandshjem, soldaterhjem og tusindvis af andre institutioner, folkekøkkener og indsatser for at hjælpe folk i nød.

Vi befinder os i Gråbrødre Klosterkirke, hvor man gennem århundreder har taget sig af syge og gamle, og hvor de gamle gråbrødre tog sig af byens fattige.

Diakoni er kirkens dna. Ja, ”at være kristen kirke er at være kirke for andre,” som

den tyske teolog Dietrich Bonhoeffer formulerede det.

De nederstes sted

Diakoni betegner en handling, som har Kristus bagved og Kristus foran, og som har mennesker i centrum (Haldor Hald). Kristus er i grunden et mærkeligt forbillede for diakonien, for ham skal vi ikke se op til, men se ned til. Han siger om sig selv, at han sætter sig selv nederst. Han har stillet sig selv som den underste. Vi skal altså ikke stræbe opad efter de himmelske tronstole, men nedad til næsten i rendestenen.

”Du satte dig selv i de nederstes sted,” sang vi med Hans Anker Jørgensen. Med de ord har han haft en af sine nærmeste i tankerne, en søster, som han begravede for en del år siden, efter at hun havde taget sit eget liv. Hun var læge, og det var på et tidspunkt, hvor det ikke var muligt at blive almindelig sygehuslæge, men hvor lægerne skulle kappes om enten at gøre karriere som overlæge inden for sygehusvæsenet eller blive privatpraktiserende læge i det pulserende erhvervsliv. Hun kunne ikke magte denne magtkamp og oplevede at være på det nederste sted. Som depressiv kunne hun ikke håndtere livet og valgte døden.

”Du sender os ned i de nederstes sted,” sang vi i sidste vers. Som Jesus satte sig i de deprimeredes sted på livets bund, sådan udsendes vi kontinuerligt i de nederstes sted.

Det glædelige budskab lyder i dag, at Jesus kom for ”at tjene og give sit liv som løsesum for mange.” Derfor kan vi fejre gudstjeneste med glæde og frimodigt lade os sende ud i Guds tjeneste.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,
Fader, Søn og Helligånd,
du, som var, er og bliver én sand treenig Gud,
højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

13. søndag efter trinitatis, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/steen-andreassens-praediken-13-sondag-efter-trinitatis>